

URZĄD MIEJSKI W PIENIEŻNIE

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU MIASTA I GMINY PIENIEŻNO
2005 – 2015**

Tekst jednolity po aktualizacji dokonanej w grudniu 2005r.

SZANOWNI PAŃSTWO

Z satysfakcją przedstawiamy Państwu Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno. Stanowi ona wynik pracy wielu mieszkańców naszego miasta i gminy, członków Rady oraz instytucji i liderów, którzy w okresie od lutego do czerwca 2000 roku uczestniczyli w kolejnych etapach prac nad Strategią.

Za ich aktywny udział i twórczy wkład pracy w budowę Strategii składamy w tym miejscu serdeczne podziękowania.

Strategia zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno jest dokumentem, który pozwala spojrzeć na Gminę miejsko-wiejską całościowo, pozwala ukierunkować jej rozwój w perspektywie kilkunastu lat, umożliwia planowanie poszczególnych przedsięwzięć i inwestycji, umożliwia wreszcie pozyskiwanie zewnętrznych środków na realizację poszczególnych zadań.

Jesteśmy przekonani, że praktyczne efekty przedstawionej Strategii będą widoczne w najbliższych latach, a osiągnięte zostaną dzięki realizacji celu nadrzędnego – zrównoważonego rozwoju gminy.

Możliwe to będzie tylko wtedy, gdy strategia stanie się dokumentem wszystkich mieszkańców, którzy aktywnie włączą się w realizację wizji rozwoju Pieniężna jako gminy dobrze zaspokajającej ludzkie potrzeby, a także przyjaznej dla środowiska i jego zasobów.

Z poważaniem

Przewodniczący Rady Miasta i Gminy

Burmistrz Miasta i Gminy

SPIS TREŚCI

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	4
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21	4
1.2. Przebieg prac nad strategią zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Pięczęno	7
1.3. Struktura strategii	9
2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy	10
2.1. Krótka charakterystyka gminy	10
2.2. Wizja przyszłości gminy	11
2.3. Cel nadrzędny i cele główne strategii	14
3. Uwarunkowania rozwojowe miasta i gminy Pięczęno	15
3.1. Zidentyfikowane problemy rozwoju gminy	16
3.2. Analiza SWOT w układzie łądów. Analiza słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń	18
3.3. Analiza Stakeholders – podmiotów instytucjonalnych i decydentów ...	26
4. Analiza celów strategii	28
4.1. Określenie celów szczegółowych strategii	29
4.2. Struktura celów strategii	31
4.3. Zadania strategiczne w poszczególnych łądach	33
5. System zarządzania strategii	37
5.1. Określenie sposobów realizacji strategii	37
5.2. Monitorowanie strategii – lista wskaźników	39

1. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy.

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21.

Podjęcie prac nad strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno oznacza przyjęcie przez Radę Miejską oraz społeczność lokalną określonych zasad postępowania zwanych Agendą 21.

Agenda 21 – jest to Globalny Program Działań na Rzecz Rozwoju Zrównoważonego przyjęty w czerwcu 1992r. na Konferencji ONZ zwanej „Szczytem Ziemi” w Rio de Janeiro przez 153 państwa. Obejmuje światową, krajową i lokalną skalę działań proekologicznych w perspektywie XXI wieku. Głównym celem jest wymóg równoważenia rozwoju gospodarczego, społecznego i ekologicznego z uwzględnieniem podstawowych i uniwersalnych zasad rozwoju, w tym m.in. praworządności, likwidacji zanieczyszczeń u źródła, uspołecznienia, ekonomizacji i regionalizacji oraz etapowania działań.

Program rozwoju zrównoważonego to zbiór zasad harmonijnego i trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, zakładający zaspokajanie współczesnych potrzeb bez ograniczania możliwości rozwojowych przyszłych pokoleń, zwłaszcza tych, które związane są z potencjałem środowiska.

W praktyce oznacza to:

- Koncentrację na takich zadaniach i sposobach działań (gospodarczych, ale także dotyczących np. kultury, edukacji, zagospodarowania przestrzeni, budowy i eksploatacji infrastruktury technicznej), z których każde realizuje jednocześnie i w pewnym stopniu istotne cele ze wszystkich tych dziedzin. Tą drogą osiągnąć można efekt synergiczny – wyższy stopień spełnienia celów niż gdyby były one realizowane oddzielnie.
- Bardzo duży udział konkretnej społeczności lokalnej w wypracowywaniu programu ekorozwoju a następnie jego realizacji na bazie akceptacji zakresu i poziomu osiągania ważnych dla tej społeczności celów.
- Oparcie różnorodnych rodzajów działalności (zwłaszcza decydujących o „specjalizacji gospodarczej” gminy) na zasobach własnych w miarę możliwości w odmienny sposób wykorzystywanych niż gdzie indziej jeśli pozwala na to uzyskanie konkurencyjnej przewagi wobec innych społeczności.

Zrównoważone rozwiązania dają w dłuższym horyzoncie czasu znaczniejsze efekty w sferze społecznej i ekonomicznej, ponieważ nie niszczą struktur i zasobów przyrodniczych i kulturowych, które są podstawą wielu działalności gospodarczych, a także podstawą zachowania fizycznego i psychicznego zdrowia człowieka – głównego twórcy „rozwoju” i odbiorcy jego efektów.

Polska podpisując dokumenty z Rio, zobowiązała się do praktycznej realizacji koncepcji ekorozwoju. Szczególnie ważnym zobowiązaniem jest opracowanie i wdrożenie do końca 2000 roku w każdej polskiej gminie lokalnej Agendy 21.

Lokalna Agenda 21 – to uspołeczniony, lokalny, gminny system działań na rzecz zrównoważonego rozwoju na przełomie XX i XXI wieku, skoncentrowany przede wszystkim na lokalnej, gminnej scenie działań, ale uwzględniający też globalną, międzynarodową, krajową i regionalną perspektywę. Stara się on zintegrować i wprowadzić w życie harmonię ładów: **ekologicznego, ekonomicznego, społecznego i przestrzennego**.

Oznacza w praktyce konieczność budowania: lokalnego lobby na rzecz ekorozwoju czyli współpracy partnerskiej między samorządem, biznesem, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami, systemu informacji o zasobach gminy, strategii ekorozwoju i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz systemu zarządzania realizacją strategii z istotnym udziałem społeczności lokalnej.

Kluczową zasadą obowiązującą przy budowie programów wg Agendy 21 jest uspołecznienie podejmowania decyzji, wyrażającej się we:

- Współdziałaniu, czyli zapewnieniu mieszkańcom, organizacjom gospodarczym i społecznym wpływu na kształt programu rozwoju oraz możliwości aktywnego włączenia się w proces jego realizacji.
- Podtrzymaniu i rozwoju inicjatyw lokalnych – najważniejszym zasobem lokalnym gminy są jej mieszkańcy, utrzymujący tradycje zaangażowania społecznego i kształtujący swoje warunki życia w oparciu o solidną pracę i kwalifikacje zawodowe. Lokalne inicjatywy, włączone w program rozwoju gminy, uzyskać powinny materialne i organizacyjne wsparcie.

Lokalna Agenda 21 stanowić będzie kierunkowy instrument zarządzania miastem i gminą. Wymagać on będzie w następnym kroku przełożenia na plany o charakterze operacyjnym i konkretne przedsięwzięcia wykonawcze. Równocześnie, wdrażanie i realizacja programu zawartego w przedstawianym dokumencie strategii, wymagać będzie uruchomienia systemu informacji, służącego do monitorowania i ewentualnego korygowania działań strategicznych.

Rozwój gminy to dynamiczny proces zmian przebiegający w czasie i przestrzeni. Podejmowane działania przez samorząd lokalny nadają temu procesowi określony kierunek. Strategia oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów przez sterowanie rozwojem. Według procedury Agendy 21 prowadzi to do szukania dróg równoważących procesy ekonomiczne i ekologiczne.

Wynika to z tej przyczyny, że zdegradowane środowisko zmniejsza swoją produktywność, a wyczerpujące się zasoby są istotną barierą w rozwoju każdej społeczności.

W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Pieniężno przy wyznaczaniu celów wychodzi się od wartości środowiska przyrodniczego, na tej bazie konstruuje koncepcję działań. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych.

Strategia opiera się na kilku podstawowych założeniach:

- Racjonalne wykorzystanie dostępnych zasobów lokalnych, przy ograniczeniu dostarczania ich (lub ich odpowiedników) z zewnątrz,
- Wykorzystywanie w pierwszym rzędzie zasobów odtwarzalnych
- Zintegrowane wykorzystanie potencjału (łączenie różnych zasobów), poprzez rozwiązywanie różnych problemów łącznie, w ich wzajemnym oddziaływaniu,
- Poszukiwanie rozwiązań przyjaznych dla środowiska naturalnego.

Dokument odpowiada na cztery podstawowe i wzajemnie powiązane pytania:

1. Jaka powinna być nasza Gmina w określonym momencie w przyszłości (wizja Gminy w 2015 r.)? W tej fazie zostaje zarysowany stan docelowy, niezbędny do opracowania strategii.
2. W jakim punkcie rozwoju obecnie znajduje się gmina? Jest to etap diagnozy.
3. Jak i czym różni się stan naszej gminy od wizji?
4. W jaki sposób osiągnąć ten pożądany stan? Jest to właściwa strategia zrównoważonego rozwoju, która powinna zawierać opis poszczególnych stanów pośrednich, środki ich osiągnięcia oraz wskazania czasu, w których powinny one wystąpić.

Monitoring realizacji strategii.

Każda strategia musi mieć swój system oceny (monitoringu). Pozwala on na sprawdzenie na ile realizacja poszczególnych zadań posunęła się do przodu oraz czy zbliżamy się do osiągnięcia zakładanych celów. Umożliwia on wprowadzanie zmian w trakcie realizacji i powoduje, że nie jest to dokument sztywny.

W rezultacie **strategia nigdy nie jest dokumentem zamkniętym i ulega stałym modyfikacjom**. Opracowana strategia ekorozwoju gminy zakłada elastyczność i łatwe przystosowanie do zachodzących zmian. Zakłada się, że będzie ona poddawana stałej ocenie i kontroli (monitorowaniu) pod kątem tego, czy obrane kierunki rozwoju i przyjęte cele oraz zadania są nadal aktualne i czy nie zmieniły one swojej hierarchii.

1.2. Przebieg prac nad strategią zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Pięczęno

Budowanie strategii zrównoważonego rozwoju polegało na:

- zaangażowaniu różnorodnych uczestników – liderów lokalnych reprezentujących społeczność miasta;
- liderzy lokalni uczestniczyli w warsztatach ukierunkowanych na rozwiązanie określonych problemów, zatwierdzali wyniki każdego kolejnego etapu prac i przygotowali wnioski do następnych etapów;
- pracy konsultantów, którzy moderowali przebieg warsztatów i opracowali materiał od strony merytorycznej w okresach pomiędzy warsztatami;
- uczestnictwie mieszkańców miasta, którzy byli informowani o przebiegającym procesie, wypowiedzieli także swoje opinie w ankiecie dotyczącej problemów lokalnych i celów rozwoju miasta.

Warsztaty oraz konsultacje umożliwiły analizę różnorodnych informacji oraz wypracowania i wybór optymalnych rozwiązań dla gminy:

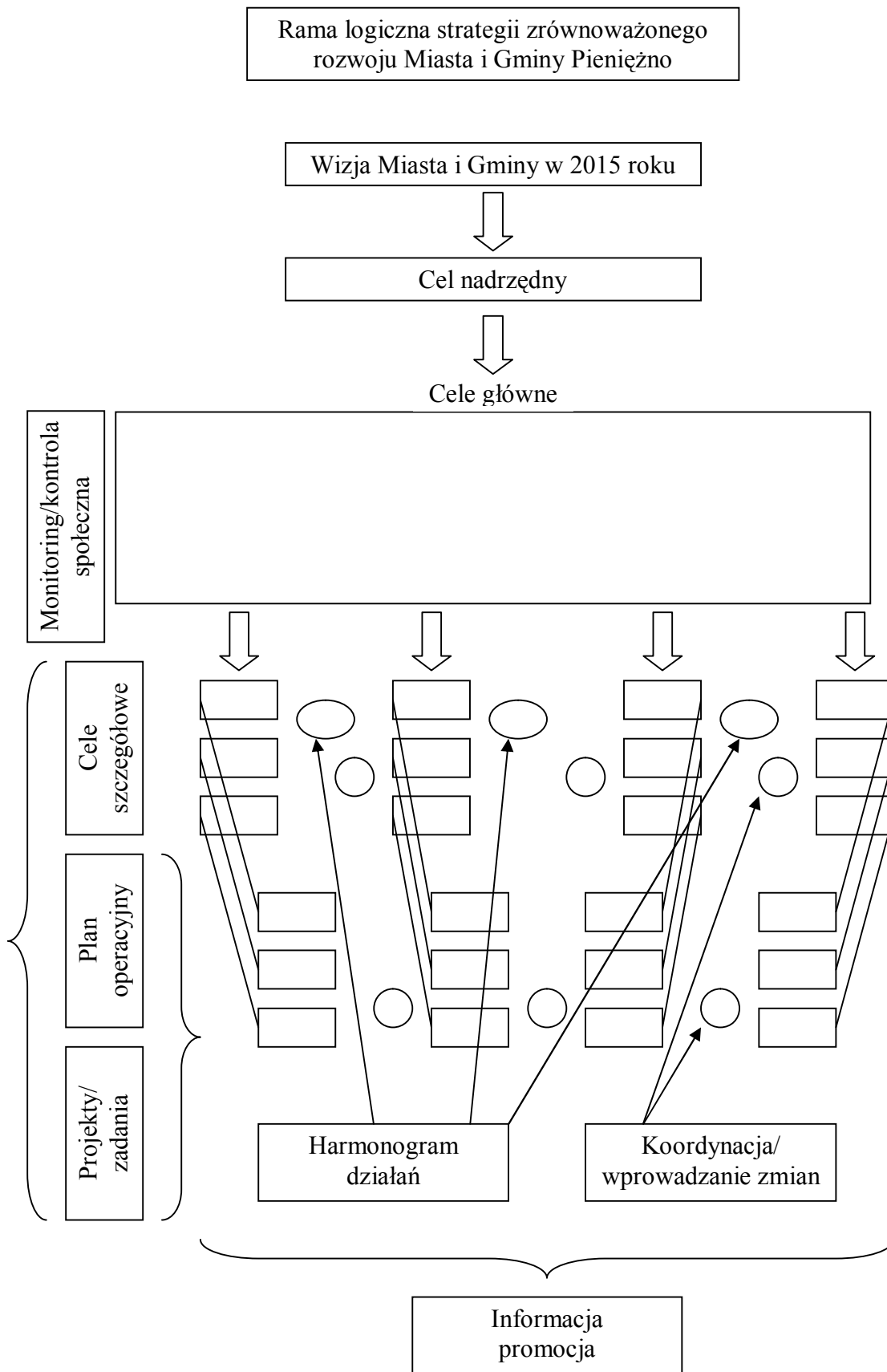
- I warsztat 9 lutego 2000 – przygotowanie liderów do prac nad strategią (zapoznania uczestników z metodologią opracowania strategii), powołanie zespołu opracowującego strategię (ZOS), wstępne określenie wizji i problemów rozwoju miasta.
- II warsztat 2 marca 2000 – prezentacja ustaleń raportu o stanie miasta i gminy, wypracowanie wizji rozwoju gminy, określenie problemów rozwoju, przeprowadzenie analizy SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń) i analiza Stakeholders (podmiotów instytucjonalnych i decydentów), wypracowanie systemu przepływu informacji o strategii.
- III warsztat 5 kwietnia 2000 – opracowanie listy celów szczegółowych rozwoju, określenie hierarchii realizacji celów, przedstawienie systemu zarządzania strategią i monitoringu jej realizacji.
- IV warsztaty 7 czerwca 2000 – prezentacja wyników ankiety wśród mieszkańców gminy, przypomnienie dotychczasowych ustaleń strategii, przyjęcie zapisów planu operacyjnego, przyjęcie zapisów dotyczących monitorowania realizacji strategii, przyjęcie podstawowej struktury dokumentu strategii.
- W trakcie prac – poza spotkaniami warsztatowymi – odbywały się także posiedzenia zespołu roboczego. Miał on za zadanie wypracować i konkretyzować poszczególne elementy Strategii. Składał się on z osób uczestniczących w pracach Zespołu Opracowującego Strategię.
- Opracowano także i przeprowadzono ankietę, skierowaną do społeczności lokalnej. Miała ona na celu zapoznania jej przedstawicieli z procesem opracowania strategii oraz zasięgnięcie ich opinii na temat poszczególnych

rozwiązań przyjętych podczas kolejnych warsztatów. Wyniki ankiety miały wpływ na podejmowane w Zespole decyzje, ale przede wszystkim potwierdziły trafność dokonanych wyborów.

Plan powstał przy pomocy merytorycznej i organizacyjnej zespołu konsultantów Umbrella, działającego w ramach ONZet-owskiego Programu UNDP. Podstawową rolą konsultantów było przeprowadzenie procesu planowania strategicznego (uczestniczącego, tzw. collaborative planning) tak, by uzyskać możliwie najlepsze i pochodzące od lokalnej społeczności treści planu. Inne zadania konsultantów to analizy i oceny przyszłego rozwoju, rozwinięcie i dopracowanie treści uzyskanych od uczestników ZOS oraz opracowanie redakcyjne dokumentu.

1.3. Struktura strategii.

2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy.

2.1. Krótka charakterystyka gminy.

1. Miasto i gmina Pieniężno położona jest w północnej części województwa warmińsko –mazurskiego. Obszar gminy, o powierzchni 23 760ha (237,6km²), od 1 stycznia 1999 roku należy do powiatu braniewskiego. Miasto i Gmina Pieniężno jest położona w pasie Wzniesień Górowskich oraz Równinie Orneckiej.

Województwo Warmińsko-Mazurskie

Gmina Pieniężno

2. Gmina zorientowana jest głównie na produkcję rolniczą, turystyczną – atrakcją jest dolina rzeki Wąlszy. W strukturze użytkowania gruntów dominują grunty orne, które zajmują 67,7% powierzchni gminy. Obszary leśne i grunty zadrzewione stanowią 22% (podczas gdy lesistość Polski wynosi 28% powierzchni ogólnej).

3. Ludność gminy (jej liczba wynosiła w 1999 roku 7593 osób) mieszka w 39 miejscowościach wiejskich. Na terenie gminy występują 24 sołectwa. Największą miejscowością, pełniącą rolę ośrodka gminnego jest **Pieniężno** (o liczbie mieszkańców 3184 osoby).

4. Pierwsza wzmianka o Pieniężnie, wówczas nazywanym Melzak, pochodzi z 1282 roku z kronik zakonu Krzyżackiego. Za rok założenia miasta uznano datę 1312 rok, kiedy to kapituła warmińska powierzyła założenie miasta na prawie chełmińskim Teodorykowi z Lichtenfelde.

Rozwój miasta w XIV wieku spowodował, że Pieniężno stało się ośrodkiem administracyjnym dużej części Warmii. W okresie II wojny światowej podczas nalotu na Królewiec w 1944 r. Pieniężno zostało doszczętnie zniszczone. Nazwę „Pieniężno” nadano miastu w 1947r.

5. Gmina Pieniężno położona jest w dolinie rzeki Wałszy, która pod względem hydrograficznym wchodzi w skład dorzecza Pasłęki w zlewni Morza Bałtyckiego. Rzeka Wałsza to najdłuższy dopływ rzeki Pasłęki. Długość jej wynosi 65,4 km a obszar dorzecza 406,4 km². Wody Wałszy posiadają II klasę czystości. Rzeka płynie malowniczymi zakolami w głęboko wciętej dolinie porośnięte lasami mieszanymi. Różnica między dnem doliny a jej krawędziami wynosi od 50 do 60 m. Średni spadek rzeki wynosi 4,2%, a w środkowej części dochodzi do 5,13% i przypomina rzekę górską.

2.2. Wizja przyszłości Gminy.

Tworzenie wizji przyszłości stanowi pierwszy etap prac strategicznych – pomaga myśleć pozytywnie i zjednoczyć zróżnicowane grupy społeczne wokół wspólnego celu, jakim jest rozwój gminy.

Wizja przyszłości:

- Jest – wewnątrznie spójnym – obrazem pragnień i dążeń mieszkańców (nie zawiera elementów sprzecznych).
- Jest bliska marzeniom o przyszłości, ale jednocześnie nie oddala się od najważniejszych faktów geograficznych i społecznych miasta.
- Służyć może jako punkt wyjścia do istotnych zobowiązań podmiotów uczestniczących w opracowywaniu strategii

Wypracowana przez Zespół Opracowujący Strategię wizja jest przełożeniem idei ekorozwoju na obraz funkcjonowania gminy w przyszłości. Gwarantuje ona obraz gminy zintegrowanej wewnątrznie i zewnątrznie, a także poszanowanie zasobów środowiska przez społeczność lokalną.

Wizja zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Pieniężno oznacza więc przyszły stan gminy, funkcjonującej według zasad gwarantujących jej trwałość i zrównoważony rozwój. Nie jest więc rejestrem zadań do wykonania, a jedynie określeniem stanu przyszłego, którego osiągnięcie jest warunkowane wykonaniem wielu działań szczegółowych.

Przy opracowaniu wizji uwzględniono następujące składniki:

• środowisko naturalne	Jakie w przyszłości ma być środowisko przyrodnicze w gminie, jakie obiekty i obszary trzeba będzie chronić, a jakie zasoby zachować?
• infrastruktura	Jaka infrastruktura podniesie jakość życia mieszkańców, jaka infrastruktura będzie chronić życie mieszkańców, jaka infrastruktura będzie chronić zasoby przyrodnicze, a jaka im zagrażać?
• rozwój gospodarczy	Jaki kierunek w przyszłości ma dominować w gminie – Turystyka? Usługi? Przemysł? – a może kierunek wielofunkcyjnego rozwoju?
• społeczność gminy	Jakie są tendencje demograficzne w gminie, ile w przyszłości będzie potrzeba zasobów, aby zaspokoić potrzeby przyszłej liczby mieszkańców?
• jakość życia	Czy stan zdrowia mieszkańców się poprawi, jaka powinna być służba zdrowia, aby spełnić oczekiwania ludności, jakie wartości będą w przyszłości istotne dla mieszkańców, czy spełnią się marzenia o bezpiecznym i dostatnim życiu?
• ład przestrzenny	Jaka w przyszłości ma być struktura użytkowania terenów na cele osadnictwa, przemysłowe, turystyczne, rolnicze?
• władze lokalne	Czy należy poprawić strukturę zarządzania Urzędem i jednostkami organizacyjnymi gminy?

WIZJA GMINY – jaki powinien być idealny stan gminy w roku 2015?

- Zachowane i wykorzystane walory przyrodnicze – czyste wody pełne ryb, lasy pełne zwierząt; wykorzystanie położenia geograficznego, potencjału mieszkańców do zrównoważonego rozwoju gminy. Zagospodarowanie parku miejskiego.
- Zachowany rolniczy charakter gminy i rejonu – ziemia bogata w produkty rolne, hodowla na wysokim poziomie, rozwinięte przetwórstwo płodów rolnych.
- Przywrócony wypoczynkowy charakter miejscowości. Rozwinięta baza turystyczna i agroturystyczna w oparciu o dolinę i rezerwat rzeki Walszy oraz baza wypoczynkowa z hotelami, restauracjami, odbudowanym Zamkiem, zagospodarowaną plażą nad jeziorem Taftowo, służąca mieszkańcom i turystom krajowym i zagranicznym.
- Wykorzystane przygraniczne położenie gminy do handlu z Rosją.
- Podwyższona stopa życiowa mieszkańców dzięki nowym miejscom pracy, dobrej opiece zdrowotnej i oświacie z dobrze wyposażonymi szkołami wszystkich szczebli (podstawowymi, gimnazjalnymi, ponadgimnazjalnymi i wyższymi)
- Atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dzięki odbudowie infrastruktury – kina, kawiarni, bazy turystycznej, basenu kąpielowego.
- Miasto Pieniężno jest centrum kulturalnym w regionie, organizatorem imprez o zasięgu regionalnym i międzynarodowym, oferującym atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.
- Dobra jakość połączeń drogowych i komunikacji zbiorowej Gminy z Olsztynem i Elblągiem, drogi lokalne między wsiami.
- Pełna infrastruktura techniczna: wodociągi z dobrej jakości wodą pitną, kanalizacja, dobry stan dróg i chodników, telefonizacja i szeroki dostęp do Internetu. Wysoka estetyka gospodarstw na wsi; czyste, ładne ulice z prostymi chodnikami; schludne podwórza osiedlowe, remont kamieniczek w mieście.
- Pieniężno jest gminą otwartą, współpracującą z otoczeniem i innymi samorządami; gminą dobrze i mądrze zarządzaną.

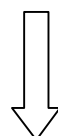
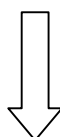
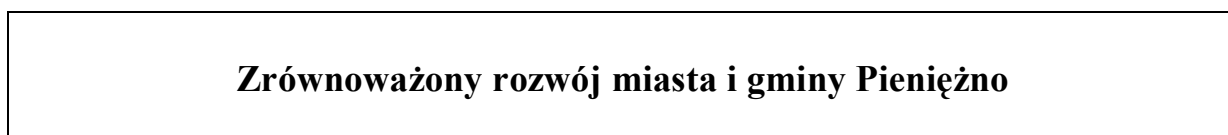
2.3. Cel nadrzędny i cele główne strategii

Celem nadrzędnym (strategicznym) jest:

Zrównoważony rozwój miasta i gminy Pięczęno

Będzie on realizowany w oparciu o cztery cele główne, które zostały ustalone w odniesieniu do poszczególnych łałów: **ekonomicznego, gospodarczego, społecznego i przestrzennego.**

Cel nadrzędny (strategiczny)

Cele główne

Ład ekonomiczny	Ład gospodarczy	Ład społeczny	Ład przestrzenny
Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego	Rozwój gospodarczy – zapewnienie miejsc pracy	Poprawa jakości życia mieszkańców gminy	Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i technicznej gminy

3. Uwarunkowania rozwojowe miasta i gminy Pięczęno.

W trakcie prac nad strategią określono uwarunkowania rozwojowe gminy, czyli zarówno czynniki sprzyjające jak i ograniczenia. W szczególności uwzględniono informacje wynikające z przeprowadzonych analiz:

- analiza SWOT – silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju gminy,
- analiza podmiotów instytucjonalnych i decydentów (tzw. analiza stakeholders),
- analiza ustaleń Raportu o stanie miasta i gminy, wykonanego w ramach prac nad strategią,
- ustalenia problemów rozwoju gminy.

Trafne zidentyfikowanie czynników sprzyjających i ograniczeń pozwala na określenie realistycznych celów strategicznych, zasad planu operacyjnego i decyduje o jakości i celowości ustaleń planu operacyjnego.

Czynniki sprzyjające rozwojowi

Są to elementy, na których należy oprzeć rozwój gminy – to takie uwarunkowania, które umożliwiają realizację koncepcji rozwoju. Zalicza się do nich:

- silne strony gminy (z analizy SWOT)
- szanse pojawiające się w jej otoczeniu teraz i potencjalne szanse w przyszłości (z analizy SWOT)
- podmioty udzielające lub mogące udzielić wsparcia (z analizy stakeholders)

Ograniczenia rozwoju

Są to takie uwarunkowania, które stanowią lub mogą stanowić istotne utrudnienie w procesie rozwoju gminy. Zalicza się do nich:

- słabe strony gminy (z analizy SWOT)
- zagrożenia pojawiające się w jej otoczeniu obecnie i potencjalne zagrożenia w przyszłości (z analizy SWOT)
- podmioty, instytucje, które stawiają lub mogą stawiać opór w realizacji ustaleń strategii (z analizy stakeholders)

3.1. Zidentyfikowane problemy rozwoju Gminy.

Problemy to czynniki, które odzwierciedlają stan obecnie istniejący i mają istotny oraz negatywny wpływ na ekorozwój.

Problemy zostały zidentyfikowane w czterech ładach: ekologicznym (środowisko i infrastruktura techniczna), gospodarczym, społecznym oraz przestrzennym i instytucjonalnym – obejmującym zarządzanie gminą.

Problemy ładu ekologicznego:

1. Niewłaściwa gospodarka odpadami,
2. Niezadowalający stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy,
3. Brak dobrej jakości wody pitnej w mieście i na wsiach,
4. Pogarszający się stan dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych,
5. Brak dobrych dróg dojazdowych między wioskami,
6. Niewystarczająca czystość miasta,
7. Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Problemy ładu gospodarczego

1. Wysoki, utrzymujący się poziom bezrobocia,
2. Brak nowych miejsc pracy,
3. Niewystarczająca ilość własnych środków finansowych w stosunku do potrzeb,
4. Słaby przepływ środków strukturalnych z poziomu województwa do gminy w ramach realizowanych projektów,
5. Duża ilość niedochodowych i słabo rozwiniętych gospodarstw rolnych,
6. Duże trudności ze zbytem produktów rolnych,
7. Brak rozwiniętej działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych,
8. Brak możliwości zmiany pracy przez rolników,
9. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i usługowa,
10. Niewykorzystane walory przyrodnicze i geograficzne dla rozwoju i promocji gminy,
11. Mała aktywność zawodowa i zaradność życiowa mieszkańców gminy,
12. Brak dobrze wykształconej i kreatywnej kadry,
13. Brak perspektyw zawodowych dla wykształconej młodzieży.

Problemy ładu społecznego

1. Niedostateczna opieka zdrowotna – specjalistyczna,
2. Niewystarczające środki na realizację zadań opieki społecznej,
3. Alkoholizm,
4. Zaniedbania cywilizacyjne i edukacyjne,
5. Migracja młodzieży ze wsi,
6. Starzenie się społeczeństwa gminy,
7. Zubożenie społeczeństwa i niska świadomość obywatelska,
8. Małe zaangażowanie społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej,
9. Brak budownictwa socjalnego,
10. Niedostateczna baza oświatowa,
11. Brak planowych i długofalowych działań w zakresie rozwoju oświaty i kultury.

Problemy ładu przestrzennego i instytucjonalnego

1. Niedostateczna estetyka miasta i gminy
2. Brak urbanistycznego centrum miasta,
3. Brak wypracowanego modelu i mechanizmów współpracy samorządu z przedsiębiorcami,
4. Niska aktywność większości jednostek organizacyjnych Gminy w zdobywaniu środków pozabudżetowych,
5. Niedostateczne wykorzystywanie przykładów dobrych projektów realizowanych w gminie,
6. Słaba umiejętność współpracy i współdziałania różnych podmiotów na rzecz rozwoju lokalnego,
7. Za mało lokalnych liderów przygotowanych do wykorzystania środków strukturalnych UE.

3.2. Analiza SWOT w układzie ładów. Analiza słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń.

Dla miasta i gminy Pieniężno przeprowadzono szczegółową analizę SWOT, rozpatrując przyjęte wcześniej cztery sfery (ład): ekologiczny, gospodarczy, społeczny przestrzenny z zarządzaniem gminą. Powstałe w wyniku analiz matryce przedstawiono poniżej:

Ład ekologiczny

WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie walory przyrodnicze • Występowanie rzadkich gatunków flory i fauny • Czyste środowisko • Wyjątkowy rezerwat rzeki Wąlszy • Szlak Kopernikowski • Szlaki turystyczne • Produkcja zdrowej żywności • Niskie użycie środków chemicznych w rolnictwie • Świadomość możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Warunki sprzyjające uruchomieniu małych elektrowni wodnych • Zlikwidowane najbardziej uciążliwe kotłownie lokalne • Ciepłownia miejska • Małe zaludnienie • Brak przemysłu szkodliwego dla środowiska • Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w mieście • Wzrastająca świadomość ekologiczna dzieci i młodzieży Projekt techniczny budowy zbiornika wodnego Pluty – Wopy 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak pełnego wykorzystania walorów przyrodniczych • Brak pełnego wykorzystania doliny Rzeki Wąlszy • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców • Brak segregacji i planowego zagospodarowania odpadów • Niewystarczająca sieć wodociągowo – kanalizacyjna • Wypalanie traw i słomy zbożowej • Brak ścieżek rowerowych i ścieżek zdrowia • Brak niezbędnej infrastruktury do zorganizowanej rekreacji i wypoczynku • Brak dostatecznej promocji walorów przyrodniczych oraz ciekawych okazów flory i fauny naszego terenu

ZEWNEŹRZNE

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana polityki państwa na zdecydowanie proekologiczną • Możliwość wykorzystania funduszy unijnych na ekologię • Wprowadzenie systemu „zielonych szkół” • Wykorzystanie słomy i innych odnawialnych surowców energetycznych • Gazyfikacja gminy • Utworzenie mechanizmów ekonomicznych w działaniach ekologicznych • Zalesienie nieużytków • Promowanie mechanizmów umożliwiających rozwój małych elektrowni wodnych	<ul style="list-style-type: none"> • Małe nastawienie państwa na ekologię w zakresie: finansowym i edukacyjnym • Brak mechanizmów wspierania działań ekologicznych (słaby i biedny fundusz wojewódzki) • Brak przepływu środków między bogatymi a biednymi funduszami wojewódzkimi

Ład gospodarczy.

WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Tania siła robocza • Duży zasób siły roboczej • Baza surowca produkcji rolnej • Produkcja zdrowej żywności • Produkt lokalny – miód • Nadwyżka produkcji rolnej • Istnienie bazy produkcyjnej • Posiadanie walorów przyrodniczych • Atrakcyjne turystyczne tereny wzdłuż Walszy • Istniejąca baza agroturystycznych • Las jako źródło surowca (drewno, runo leśne, surowiec energetyczny) • Posiadanie zabytków architektonicznych • Wolne tereny pod zabudowę • Uzbrojone tereny do prowadzenia działalności gospodarczej i rekreacyjnej • Wykształcona młodzież • Współpraca partnerska z Lichtenau w Niemczech	<ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców • Brak zbytu płodów rolnych • Brak bazy hotelowej i gastronomicznej • Brak sieci gastronomicznej i noclegowej • Brak przetwórstwa rolno-spożywczego • Wysoki stopień dekapitalizacji majątku trwałego • Niezagospodarowane walory krajobrazu • Niska świadomość części miejscowej społeczności • Mała zaradność mieszkańców • Brak promocji walorów przyrodniczych gminy • Słabe przyciąganie inwestorów • Zadłużenie gminy • Brak przemysłu i zakładów produkcyjnych • Likwidacja zakładów produkcyjnych • Brak przedsiębiorstw zatrudniających dużą ilość osób • Niewykorzystanie uzbrojone tereny • Niewykorzystane możliwości agroturystyczne • Mała ilość kwater agroturystycznych • Słaba ilość ekonomiczna mieszkańców gminy • Brak środków finansowych

ZEWNEŹRZNE

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie przygraniczne, możliwość nawiązania kontaktów gospodarczych i turystycznych • Regionalny Program rozwoju • Zmiana polityki państwa • Wykorzystanie przez Nadleśnictwo projektu-koncepcji „Jezioro Lubelskie” • Zwiększenie lesistości wg standardów Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilnej polityki państwa • Brak środków finansowych państwa, brak preferencyjnych kredytów i dotacji • Brak tanich kredytów na rozwój bazy agroturystycznej • Brak możliwości zbytu płodów rolnych • Nieopłacalność produkcji rolnej • Krótki okres wegetacji roślin • Niskie średnie temperatury powietrza • Krótki sezon turystyczny • Brak inwestorów • Przegranie rywalizacji o inwestorów z innymi gminami • Odległość od źródeł zaopatrzenia

Ład społeczny.

WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezpieczeństwa • Zachowanie tradycyjnych wartości • Dostateczna baza do rozwoju sportu • Wolne uzbrojone tereny pod obiekty rekreacyjne i sportowe • Duża rezerwa terenu pod budownictwo • Chęć kształcenia się młodzieży • Wykorzystanie kultury mniejszości narodowych zamieszkujących gminę • Duży potencjał taniej siły roboczej • Muzeum Misyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Zaniedbania cywilizacyjne i edukacyjne • Niedostateczna baza szkolnictwa (budynki, wyposażenie, specjaliści) • Niedostateczna opieka zdrowotna • Brak środków na rozwój kultury • Brak perspektyw dla młodzieży • Migracja młodzieży ze wsi • Starzenie się społeczeństwa • Alkoholizm • Brak aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu • Duży procent ludzi żyjących poniżej minimum socjalnego • Niedostateczna opieka społeczna • Brak budownictwa mieszkaniowego i socjalnego • Brak świadomości odnośnie sposobów organizowania się • Niski stopień zaradności mieszkańców w kierunku poprawy własnej sytuacji • Pokoleniowe przyzwyczajenie się do usług pomocy społecznej

ZEWNEŹTRZNE

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana polityki społecznej państwa • Współpraca z organizacjami pozarządowymi • Korzystanie przez młodzież ze szkół w pobliskich miastach • Pozyskiwanie środków z funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych • Otwarcie granic z Unią Europejską po akcesji • Współpraca z krajami byłego Związku Radzieckiego • Integracja kulturalna z mniejszościami narodowymi	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systemu łagodzenia społecznych skutków transformacji ustrojowej • Brak opieki państwa nad edukacją • Starzenie się społeczeństwa • Ograniczony wybór kierunków szkół średnich • Niezadawalający system opieki zdrowotnej • Wzrost zjawisk patologicznych związanych z ruchem przygranicznym i transformacją

Ład przestrzenny

WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie na szlakach komunikacyjnych • Dobra istniejąca sieć drogowa • Walory przyrodniczo – krajobrazowe • Układ przestrzenny miasta • Lokalizacja miasta w dolinie rzeki Walszy • Historycznie atrakcyjne układy zabudowy wiejskiej • Zabudowa kolonijna gospodarstw rolnych • Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy • Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta i wsi Glebiska – tereny jeziora Taftowo • Atrakcyjne, niezniszczone tereny o małym nasyceniu zabudowy • Dobrze położone i tanie tereny pod różnorodną zabudowę • Dobrze rozwinięta infrastruktura na terenie miasta • Istniejące zabytki	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba infrastruktura techniczna gminy • Niedostateczna jakość nawierzchni dróg • Brak kopalni surowców – kruszyw do remontów • Niewystarczająca ilość środków finansowych gminy na budowę i remonty dróg • Duże rozproszenie gospodarstw rolnych (zabudowa kolonijna) • Brak planów zagospodarowania przestrzennego na pozostałą część gminy • Brak odpowiedniego odwodnienia terenów przydrożnych • Niezadawalająca estetyka i czystość miasta i terenów wiejskich • Niewystarczające przygotowanie terenów pod inwestycje • Brak informatora o istniejących zasobach i możliwościach inwestycyjnych gminy

ZEWNĘTRZNE

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie wysokich walorów przyrodniczych • Położenie na szlaku o znaczeniu międzynarodowym • Członkostwo w Unii Europejskiej i otwarcie granic na swobodny przepływ ludzi i towarów • Dostęp do funduszy strukturalnych i pozyskiwanie ich na rozwój infrastruktury i zasobów ludzkich • Położenie w strefie przygranicznej z Obwodem Kaliningradzkim • Wykonanie badań geologicznych pod kątem eksploatacji kruszyw • Współpraca z innymi samorządami, biznesem i organizacjami pozarządowymi • Zawieranie partnerstw i porozumień z różnymi podmiotami prawnymi i społecznymi	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wspierania ochrony zabytków ze strony państwa • Brak wspierania przez państwo różnych form budownictwa • Niejasne rozwiązania legislacyjne • Słabe przygotowanie merytoryczne i organizacyjne ograniczające dostęp do środków pomocowych

3.3. Analiza Stakeholders – podmiotów instytucjonalnych i decydentów.

Analiza podmiotów instytucjonalnych i decydentów obejmuje wszystkie ważne instytucje i władze działające na terenie gminy, przedsiębiorców, zorganizowane grupy mogące wpływać na opracowanie i realizację Strategii. Analiza ta służyć powinna min. określeniu stopnia ważności w/w instytucji z punktu widzenia procesu opracowania Strategii oraz zastanowieniu się nad rodzajami działań, które można podjąć w celu zapewniania sobie maksymalnej współpracy z ich strony. Analiza podmiotów instytucjonalnych wskazuje także, w przypadku, których z instytucji należy podjąć działania służące zmniejszaniu ich negatywnego nastawienia.

Analiza podmiotów miała charakter wstępny, bowiem na poziomie ustalenia kierunków działań w gminie nie można jednoznacznie określić nastawienie poszczególnych instytucji do konkretnych rozstrzygnięć planu strategicznego.

W zależności od ustaleń poszczególnych działań i zadań, stosunek podmiotów może być zróżnicowany. Niemniej, pozwala nakreślić generalnych relacji. Zaleca się przeprowadzenie analizy na etapie planowania zadań i działań w celu znalezienia sprzymierzeńców i zminimalizowania negatywnego nastawienia niechętnych.

Podmioty z listy zostały kwalifikowane do jednej z czterech grup:

- gotowych udzielić dużego wsparcia (tzn. popartego realnymi działaniami) procesowi opracowania i wdrażania Strategii,
- podmiotów gotowych udzielić jedynie małego wsparcia (tzn. jedynie werbalnie),
- podmiotów, które mogą stawiać mały opór procesowi wdrażania Strategii (tzn. werbalnie),
- podmiotów gotowych do stawiania dużego oporu (tzn. popartego konkretnymi czynami)

Kolejność uszeregowania poszczególnych podmiotów na liście jest przypadkowa.

**Analiza Stakeholdera – analiza podmiotów instytucjonalnych
i decydentów.**

Silne wsparcie	Małe wsparcie
<p>Urząd Wojewódzki w Olsztynie</p> <p>Gminy sąsiednie</p> <p>Starostwo Powiatowe</p> <p>Wojewódzki Sejmik Samorządowy</p> <p>Przedsiębiorstwo Wodne i Kanalizacyjne</p> <p>PEC</p> <p>Policja</p> <p>Seminarium Duchowne Księży Werbistów</p> <p>Stowarzyszenie Agroturystyczne</p> <p>Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych</p> <p>Gimnazjum Publiczne</p> <p>Szkoły Podstawowe</p> <p>Nadleśnictwo Orneta</p> <p>Agencja Nieruchomości Rolnych</p> <p>Agencja Rynku Rolnego</p> <p>Spółka ELEWAR</p> <p>Banki Spółdzielcze</p> <p>Spółka „MISZEL”</p> <p>Gospodarstwa rolne</p> <p>Związek pszczelarski</p> <p>Klub sportowy</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Biblioteka Publiczna</p> <p>Telekomunikacja Polska S.A.</p>	<p>Odlewnia Żeliwa</p> <p>Bank PKO</p> <p>Zakład Energetyczny</p> <p>Ośrodek Doradztwa Rolnego</p> <p>Prasa lokalna</p> <p>PKP</p>

Poczta Polska Dziennikarze prasowi Gminne Centrum Informacji	
Mały opór	Silny opór
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	

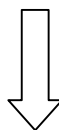
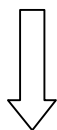
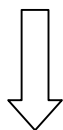
4. Analiza celów strategii

Ważnym etapem budowania strategii jest określenie szczegółowych celów rozwoju gminy. Trzecim poziomem celów strategii, po nadrzędnym i głównych, są cele szczegółowe, stanowiące już konkretne punkty docelowe. Wymienione cele są następującymi po sobie krokami budowy strategii, układającymi się w logiczny związek. Całość spina system zarządzania, forma monitorowania i aktualizacji strategii.

Cele szczegółowe to stany, które gmina chce w pełni osiągnąć w zaplanowanym okresie i w ten sposób zrealizować cele główne i zbliżyć się do realizacji celu nadrzędnego.

CEL NADRZĘDNY

Zrównoważony rozwój miasta i gminy Pięńszno

CELE GŁÓWNE

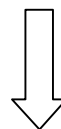
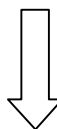
Ład ekologiczny

Ład gospodarczy

Ład społeczny

Ład przestrzenny

Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego	Rozwój gospodarczy – zapewnienie miejsc pracy	Poprawa jakości życia mieszkańców gminy	Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i technicznej gminy
--	---	---	--

Cele szczegółowe

4.1. Określenie celów szczegółowych strategii.

Przy wyborze celów kierowano się zasadami rozwoju zrównoważonego we wszystkich obszarach działania gminy przy założeniu, że:

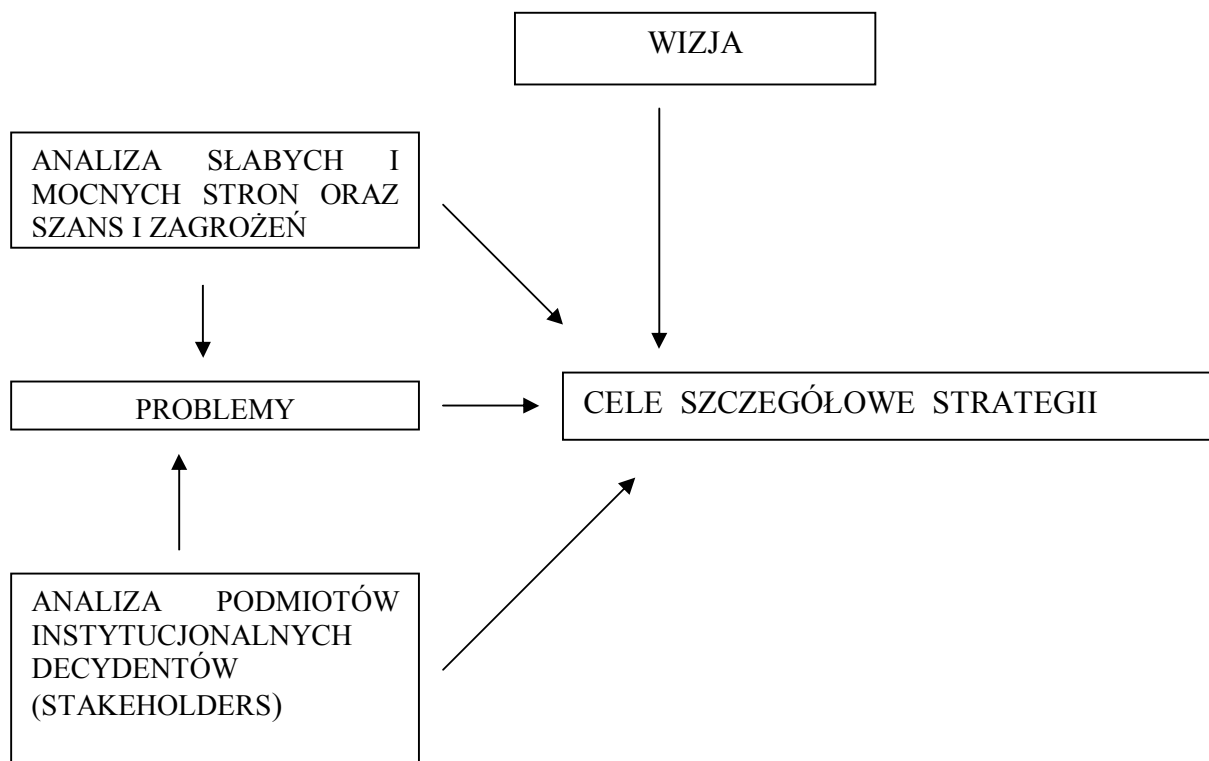
- realizacja potrzeb społeczności odbywać się będzie bez niszczenia funkcjonujących ekosystemów lub naruszenia równowagi ekologicznej;
- korzystanie z walorów przyrodniczych powinno zapewnić ich utrzymanie w nienaruszonym stanie lub nawet ich odtwarzanie;
- przetwarzanie wszelkich zasobów w odpady i zanieczyszczenia powinno odbywać się w odtwarzalnym systemie, pożądane w zamkniętym systemie;
- gmina powinna dążyć do stworzenia takiego potencjału własnych zasobów (ludzkich, finansowych, infrastrukturalnych itp.), który umożliwia

samowystarczalność i rozwijanie własnymi siłami bez ciągłego liczenia na pomoc z zewnątrz. Gmina powinna więc dążyć do rozwoju wielofunkcyjnego – tylko wówczas stworzy stabilne podstawy swojego funkcjonowania.

Ustalenie celów szczegółowych nastąpiło po przeprowadzeniu następujących elementów i analiz:

- Diagnoza stanu gminy,
- Wizja gminy w 2015 roku,
- Analiza SWOT – silnych i słabych stron wewnętrznych, szans i zagrożeń zewnętrznych,
- Analiza podmiotów instytucjonalnych i decydentów – Stakeholders.

Ustalenie celów szczegółowych strategii.

Zidentyfikowane cele stanowiły punkt wyjścia dla dalszych szczegółowych prac analitycznych, w wyniku których powstało „drzewo celów”, w którym centralnie miejsce zajmują główne strategii w układzie łądów.

4.2 Struktura celów Strategii.

Ład ekologiczny

Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego

E.I. Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniem i degradacją	E.II. Poprawa jakości wód i uregulowanie stosunków wodnych	E.III. Ochrona przed zanieczyszczeniem powietrza.	E.IV. Podniesienie poziomu wiedzy ekologicznej.	E.V. Wykorzystanie doliny rzeki Wałszy.
---	--	---	---	---

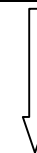
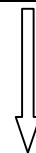
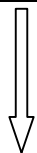
Ład gospodarczy

Rozwój gospodarczy – zapewnienie miejsc pracy

G.I. Rozwinięcie produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa rolno - spożywczego	G.II. Rozwój usług, rękodzieła i rzemiosła.	G.III. Agroturystyka i turystyka kwalifikowana.	G.IV. Wspieranie i inicjowanie rozwoju gminy.	G.V. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy.
---	---	---	---	---

Ład społeczny

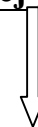
Poprawa jakości życia mieszkańców gminy

S.I. Podniesienie poziomu wykształcenia społeczności	S.II. Sprawny system ochrony zdrowia i bezpieczeństwa socjalnego	S.III. Podniesienie świadomości społeczeństwa	S.IV. Bogata oferta kulturalna i sportowa z zachowaniem lokalnych tradycji	S.V. Zabezpieczenie zróżnicowanych potrzeb mieszkaniowych
--	--	---	--	---

Ład przestrzenny

Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i technicznej gminy

P.I. Uzyskanie ładu w przestrzeni	P.II. Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej gminy
-----------------------------------	---

Wyłonienie celów szczegółowych, konieczność wyboru kompleksów celów spowodowała wyodrębnienie działań i zadań służących ich osiągnięciu.

Zapis graficzny analizy celów wskazuje na podstawowe kierunki rozwojowe wraz z celami i działaniami.

4.3 Zadania strategiczne w poszczególnych ładach.

Ład ekologiczny

Cel główny: Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego				
Cele szczegółowe				
E.I. Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniem i degradacją	E.II. Poprawa jakości wód i uregulowania stosunków wodnych	E.III. Ochrona przed zanieczyszczeniem powietrza	E.IV. Podniesienie poziomu wiedzy ekologicznej	E.V. Wykorzystanie doliny rzeki Wałszy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów (selektywna zbiórka, odzysk, recykling, unieszkodliwianie odpadów). 2. Edukacja społeczności na temat recyklingu. 3. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów. 4. Porządkowanie szlaków turystycznych, rzek, otoczenia obiektów publicznych, sprzątanie lasów. 5. Opracowanie i wdrożenie systemu unieszkodliwiania odpadów poprodukcyjnych i niebezpiecznych. 6. Edukacja rolników z zakresu przyjaznego środowisku korzystania i utylizacji środków ochrony roślin i nawozów sztucznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej. 2. Rozbudowa wodociągów. 3. Likwidacja zanieczyszczeń rzek w granicach administracyjnych gminy. 4. Monitoring wód powierzchniowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Zmiana sytemu ogrzewania z węglowego na paliwa przyjazne środowisku. 1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 1.3 Gazyfikacja Gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i realizacja gminnego programu edukacji ekologicznej. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Utworzenie gminnego ośrodka edukacji ekologicznej. 1.2 Współpraca władz gminy ze szkołami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w dziedzinie edukacji ekologicznej. 1.3 Opracowanie planu ochrony rezerwatu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie planów zagospodarowania rezerwatu pod kątem rozwoju turystyki. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Wykonanie systemu ścieżek rowerowych i konnych w powiązaniu z rezerwatem. 1.2 Wykorzystanie naturalnych zasobów rezerwatu (ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, lecznicze wody i unikatowe bogactwo flory i fauny) w promocji walorów przyrodniczo-krajobrazowych Doliny Rzeki Wałszy.

Ład gospodarczy

Cel główny: **Rozwój gospodarczy – zapewnienie miejsc pracy.**

G.I. Rozwinięcie produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa rolno - spożywczego	G.II. Rozwój usług, rękodzieła i rzemiosła	G.III. Agroturystyka i turystyka kwalifikowana	G.IV. Wspieranie i inicjowanie rozwoju gminy	G.V. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa efektywności rolnictwa w gminie i dostosowanie do standardów europejskich. 2. Inicjowanie i wspieranie tworzenia grup producenckich. 3. Budowa i rozwój infrastruktury rolnictwa. 4. Wspieranie rozwoju przetwórstwa żywności ekologicznej, warzyw i owoców, miodu i runa leśnego. 5. Stworzenie systemu zachęt ekonomicznych dla podmiotów gospodarczych działających w sektorze rolnictwa i okołorolniczym. 6. Zalesianie gruntów rolnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój i promocja rękodzieła i rzemiosła lokalnego. 2. Rozwój usług i drobnej wytwórczości. 3. Tworzenie warunków do rozwoju alternatywnych źródeł dochodów gospodarstw rolnych i przekwalifikowania zawodowego rolników. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych. 2. Rozwój usług turystycznych. 3. Rozbudowa infrastruktury turystycznej – bazy hotelowej, gastronomicznej i rekreacyjnej. 4. Program promocji gminy. <ol style="list-style-type: none"> 4.1 Wypromowanie imprezy charakterystycznej dla gminy stanowiącej atrakcję turystyczną. 4.2 Promowanie i wspomaganie działalności związanej z wytwarzaniem pamiątek. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie systemu zachęt dla potencjalnych inwestorów. 2. Przygotowanie terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe i turystyczne. 3. Zinventaryzowanie posiadanych zasobów i możliwości – opracowanie folderu dla inwestorów. 4. Wypracowanie programu wspierania działających i nowopowstających podmiotów gospodarczych. 5. Szeroki dostęp do informacji i szkoleń na temat możliwości pozyskania środków pomocowych i innych funduszy. 6. Działania na rzecz uaktywniania bezrobotnych 7. Współdziałanie i zawieranie partnerstw i porozumień z innymi samorządami oraz podmiotami społecznymi i prawnymi na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego. 8. Podnoszenie jakości organizacji i obsługi mieszkańców i inwestorów przez Urząd i jednostki organizacyjne. <ol style="list-style-type: none"> 8.1 Utworzenie systemu informacji o gminie oraz usprawnienie komunikacji z otoczeniem. 8.2 Poprawa wyposażenia i warunków pracy w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych. 8.3 Ustawiczne podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządowych i radnych. 9. Wypracowanie mechanizmów zatrudniania absolwentów i osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie przejścia granicznego w Gronowie i Mamonowie. 2. Aktywizacja produkcji i handlu na potrzeby wymiany przygranicznej. 3. Nawiązywanie kontaktów i współpracy pomiędzy władzami gminy i Obwodu Kaliningradzkiego. 4. Współpraca partnerska szkół i placówek oświatowo – kulturalnych.

Ład społeczny

Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców gminy				
S.I. Podniesienie poziomu wykształcenia społeczności	S.II. Sprawny system ochrony zdrowia i bezpieczeństwa socjalnego	S.III. Podniesienie świadomości społeczeństwa	S.IV. Bogata oferta kulturalna i sportowa z zachowaniem lokalnych tradycji	S.V. Zabezpieczenie zróżnicowanych potrzeb mieszkaniowych
<p>1. Rozwój jakości systemu oświaty w gminie.</p> <p>1.1 Reorganizacja sieci szkół.</p> <p>1.2 Podniesienie standardu bazy szkolnej.</p> <p>1.3 Budowa gimnazjum w Pieniężnie.</p> <p>1.4 Stałe doskonalenie kadry pedagogicznej.</p> <p>1.5 Tworzenie i rozwijanie systemu pomocy dla młodzieży szkół średnich i wyższych z terenu gminy.</p> <p>2. Koordynacja i pozyskiwanie zewnętrznych funduszy na realizację zadań edukacyjnych.</p> <p>3. Utworzenie i wdrożenie programu zajęć pozalekcyjnych w szkołach.</p> <p>4. Utworzenie i wdrożenie programu edukacji pozaszkolnej dla młodzieży i dorosłych.</p>	<p>1. Koordynacja zadań w zakresie opieki zdrowotnej i profilaktyki.</p> <p>1.1 Propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.</p> <p>1.2 Inicjowanie i realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.</p> <p>2. Dostosowywanie działań Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.</p> <p>3. Stworzenie bazy i wdrożenie programu pomocy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Działania na rzecz zmiany mentalności mieszkańców w zakresie niskiej zaradności, postaw roszczeniowych, negacji przemian i przyzwyczajęń pokoleniowych do udzielania pomocy.</p> <p>5. Rozwinięcie systemu profilaktyki społecznej.</p> <p>5.1 Wypracowanie metod zwalczania i minimalizowania skutków patologii.</p> <p>5.2 Opieka nad rodzinami patologicznymi.</p>	<p>1. Aktywizacja środowisk lokalnych do czynnego udziału w życiu gminy – budowanie społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>1.1 Inicjowanie działań prowadzących do powstawania organizacji pozarządowych.</p> <p>1.2 Utworzenie funduszu wspierania inicjatyw obywatelskich.</p> <p>1.3 Wspieranie statutowych działań organizacji pozarządowych.</p> <p>1.4 Zasięganie opinii we właściwych sprawach organizacji pozarządowych i uwzględnianie ich przy podejmowaniu decyzji.</p> <p>1.5 Dofinansowywanie i zlecanie realizacji zadań gminnych organizacjom pozarządowym.</p>	<p>1. Rozwój i promocja kultury i sportu w regionie.</p> <p>2. Kulturowanie miejscowych tradycji wynikających z wielokulturowości mieszkańców.</p> <p>3. Koordynowanie działań kulturalno – sportowych na terenie gminy.</p> <p>4. Współdziałanie z mediami w zakresie promowania sposobów atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.</p> <p>5. Aktywizowanie instytucji kultury i sportu i włączanie ich do organizowania zajęć dla dzieci, młodzieży i rodziny.</p> <p>6. Organizacja atrakcyjnych imprez gminnych i międzygminnych.</p> <p>7. Włączanie się w regionalne i ogólnopolskie oraz międzynarodowe akcje i konkursy.</p>	<p>1. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>1.1. Przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne oraz rekreacyjne.</p> <p>1.2. Wspieranie powstawania spółdzielni i towarzystw budowlanych.</p> <p>2. Opracowanie Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy.</p>

Ład przestrzenny

Cel główny – Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i technicznej gminy	
Cele szczegółowe	
P.I. Uzyskanie ładu w przestrzeni	P.II. Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej gminy
Zadania, działania	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy. 2. Poprawa estetyki gminy.<ol style="list-style-type: none"> 2.1 Uaktywnianie mieszkańców w zakresie poprawy estetyki budynków, obejść i otoczenia. 2.2 Utworzenie funduszu małych grantów na poprawę estetyki miasta i wsi – organizowanie konkursów. 3. Przygotowanie terenów pod różną zabudowę. 4. Organizowanie debat społecznych na temat planowanych dużych inwestycji w gminie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój i modernizacja dróg gminnych oraz współpraca w modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich na terenie gminy. 2. Działania na rzecz poprawy systemu komunikacji kolejowej i drogowej w gminie. 3. Wodociągowanie wsi i modernizacja wodociągów miejskich. 4. Rozwój systemu kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami w gminie. 5. Rozwój sieci teleinformatycznej. 6. Modernizacja oświetlenia ulic w mieście i we wsiach. 7. Gazyfikacja.

Przyporządkowane celom szczegółowym działania nie wyczerpują wszystkich zadań strategicznych.

Określone w sposób ogólny, a przy tym pojemny, będą uzupełniane i uszczegóławiane w miarę potrzeb i zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Na podstawie tych celów i zadań strategicznych opracowywane będą plany operacyjne w powiązaniu z budżetem i przyjętymi priorytetami na dany rok budżetowy.

5. System Zarządzania Strategią

Opracowanie Strategii rozwoju gminy, zakończone Uchwałą Rady o przyjęciu dokumentu i przystąpieniu do jego realizacji, stawia przed władzami gminy konieczność:

- Określenie sposobów jej realizacji,
- Obserwacji realizacji celów i zadań,
- Aktualizacji strategii.

Określenie systemu zarządzania Strategią jest bardzo ważnym, lecz często niedocenionym elementem Agendy 21. Decyduje on, bowiem o tym, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji Strategii będzie rosnąć czy słabnąć.

5.1. Określenie sposobów realizacji Strategii

Wdrażanie Strategii polega na opracowywaniu uszczegółowionych planów operacyjnych, czyli przygotowania konkretnych projektów i programów, harmonogramów i szczegółowych planów finansowych.

Przy opracowywaniu planów operacyjnych bierze się pod uwagę:

- Ustalone priorytety,
- Analizy możliwości finansowych,
- Możliwości uzyskania środków zewnętrznych,
- Analizy wyników prowadzonego ciągle monitoringu zmian rzeczywistości i nadzoru realizacji strategii.

Strategię realizują wszystkie Wydziały Urzędu i jednostki organizacyjne zgodnie ich zakresem merytorycznym i w ramach zadań przyjętych na bieżący rok budżetowy. Kierownicy Wydziałów i jednostek organizacyjnych tworzą Zespół Koordynujący i Monitorujący realizację Strategii.

Uchwalany co roku budżet gminy stanowi finansowy obraz realizacji zadań wynikających ze strategii.

Prowadzi się stały monitoring realizacji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy jako narzędzie oceny stopnia jej realizacji. Monitoring obejmuje systematyczną obserwację i ocenianie skuteczności strategii oraz warunków zewnętrznych i wewnętrznych, w tym zwłaszcza specjalnie dobranych elementów i aspektów.

Prowadzi to do:

- rozpoznania, wg jakiego scenariusza postępuje rozwój (zmiany struktur społeczno-gospodarczych i przestrzennych), zwłaszcza ostrzeganiu przed zagrożeniami,

- wykrycia sytuacji, wymagającej podjęcia decyzji o korekcie lub o zmianie strategii,
- wykrycia zbliżenia się momentu „rozwidleń” dróg rozwoju, ewentualnie innych sytuacji, wymagających podjęcia decyzji strategicznych.
- oceny stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych, co umożliwia wskaźnikowy system monitorowania strategii.

W przypadku strategii zrównoważonego rozwoju jako elementu procesu Agendy 21, niezwykle istotny jest społeczny system monitorowania jakościowych zmian w mieście, w tym stopnia społecznej satysfakcji z realizacji celów wyznaczonych przez strategię.

Stosuje się następujący tryb postępowania:

- Raz w roku Burmistrz Pieniężna zdawać będzie Radzie sprawozdanie z postępów w realizacji Strategii.
- W tym celu ustanowiony jest wskaźnikowy system obserwacji (monitorowania) postępów oraz okoliczności zewnętrznych, które mogą mieć wpływ na skuteczność wdrażania i realizacji strategii.
- Podobnie, co najmniej raz w roku powinien być dokonywany – w ramach monitoringu strategii – przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji Strategii przez grupę, która na warsztatach tworzyła Strategię

Strategia podlega aktualizacji ze względu na następujące szybkie zmiany prawne, konieczność dostosowywania priorytetów w zakresie możliwości uzyskania zewnętrznych środków finansowych oraz zmiany warunków zewnętrznych i wewnętrznych powodujących konieczność ustalenia następnych celów szczegółowych.

W procesie wdrażania strategii, poza procesem planowania operacyjnego należy:

- prowadzić działalność informacyjno- promocyjną, tj. informowanie opinii publicznej, zwłaszcza aktywnej części miejskiej wspólnoty,
- koordynować i organizować działania, ich przygotowanie i wzmacnianie stopnia zaangażowania uczestników procesu, m.in. poprzez delegowanie zadań do małych zespołów w celu przygotowania i wdrażania konkretnych projektów i programów.

Decyzje o zmianach w Strategii i zakresie jej aktualizacji podejmuje Rada Miejska Pieniężna w drodze uchwały.

5.2. Monitoring strategii – lista wskaźników

Ważnym instrumentem sprawdzającym realizację stanę się specjalnie opracowany wskaźnikowy system monitorowania strategii. Jego zadaniem jest pomoc w określaniu stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz monitorowanie postępu procesu zrównoważonego rozwoju gminy.

W tabeli poniżej dla każdego z celów szczególnych określono przykładowe wskaźniki oraz inne, niezbędne do ich użycia informacji. Wskaźnikowy system monitorowania Strategii:

Ład ekologiczny

Cel nadrzędny: Zrównoważony rozwój miasta i gminy Pieniężno		
Cel szczegółowe	Wskaźniki	Źródła informacji
E. Ład ekologiczny		
Cel główny: Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego		
E.I. Ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniem i degradacją	<ul style="list-style-type: none"> • Procent miejscowości objętych programem zagospodarowania odpadów stałych • Liczba pojemników na śmieci w stosunku do liczby gospodarstw domowych • Wielkość nakładów na inwestycje w dziedzinie zagospodarowania odpadów stałych • Wskaźniki zanieczyszczenia wód podziemnych i gleb w relacji do norm krajowych i UE • Liczba dzikich wysypisk istniejących i zlikwidowanych • Liczba szkoleń rolników z zakresu korzystania i utylizacji środków ochrony roślin • Liczba przeszkolonych rolników z zakresu korzystania i utylizacji środków ochrony roślin 	WIOŚ, PIOŚ, SANEPID Służby komunalne gminy, laboratoria badawcze
E.II. Poprawa jakości wód i uregulowanie stosunków wodnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zarzutów kanalizacji sanitarnej i deszczowej bez podczyszczania • Liczba gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji sanitarnej • Wskaźniki zanieczyszczenia wód w realizacji do norm krajowych i UE, w tym poziomie wskaźników BZT5 oraz zawartości fenoli lotnych • Wielkość nakładów na inwestycje w dziedzinie oczyszczania ścieków • Długość sieci melioracyjnej • Procent systemu melioracyjnego znajdującego się w dobrym stanie technicznym 	WIOŚ, PIOŚ, służby komunalne gminy

E.III. Ochrona przed zanieczyszczeniem powietrza	<ul style="list-style-type: none"> Poziom zawartości SO₂, CO, NO_x w powietrzu, Liczba zmodernizowanych kotłowni lokalnych i palenisk domowych Liczba realizacji przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii. Nakłady gminy na działania w zakresie ograniczenia niskiej emisji 	WIOŚ, PIOŚ, SANEPID, służby ochrony środowiska gminy
E.IV. Podniesienie poziomu wiedzy ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników konkursów ekologicznych Liczba korzystających ze ścieżki dydaktycznej Stan fitosanitarny lasów w gminie Liczba uczestników przeszkoleń w zakresie edukacji ekologicznej 	Lasy Państwowe, Starostwo Powiatowe, służby gminy
E.V. Wykorzystanie doliny rzeki Wąlszy	<ul style="list-style-type: none"> Długość wykonanych w dolinie ścieżek rowerowych i konnych Liczba i nakład publikacji o dolinie Wąlszy Liczba wypromowanych produktów z logo „znad rzeki Wąlszy” 	Gmina

Ład gospodarczy

Cele szczegółowe	Wskaźniki	Źródła informacji
G. Ład gospodarczy		
Cel główny: Rozwój gospodarczy		
G.I. Rozwinięcie produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego	<ul style="list-style-type: none"> Plony i wielkość produkcji roślinnej i zwierzęcej w gminie Liczba gospodarstw specjalistycznych Liczba grup producenckich i wielkość ich produkcji Stopień unowocześniania produkcji Liczba nowych zakładów przetwórczych Liczba podmiotów korzystających z zachęt ekonomicznych gminy Wielkości udzielonych przez gminę zachęt, zwolnień itp. Stopień lesistości gminy Procent nowych zalesień 	ODR, służby rolne i finansowe gminy, WUS
G.II. Rozwój usług, rękodzieła i rzemiosła	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych podmiotów z zakresu usług i rzemiosła, drobnej wytwórczości Powierzchnia oraz liczba obiektów handlu, gastronomii Dane dotyczące standardu obiektów usługowych Liczba gospodarstw rolnych z alternatywnymi źródłami dochodów 	Gmina, WUS
G.III. Agroturystyka i turystyka kwalifikowana	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów gospodarczych obsługujących turystów i wypoczywających; Liczba turystów wypoczywających na terenie gminy, 	Gmina, ODR

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba form uprawiania turystyki, wypoczynku i sportu, • Liczba gospodarstw rolnych proponujących agroturystykę • Liczba turystów korzystających z usług agroturystycznych • Nakłady gminy na wspieranie działań turystycznych i agroturystycznych 	
G.IV Wspieranie i inicjowanie rozwoju gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba inwestorów w gminie • Wzrost terenów przygotowanych pod inwestycje • Ilość szkoleń i osób objętych szkoleniami • Programy adresowane do bezrobotnych – ilość uczestników, wielkość zaangażowanych środków. • Stopa bezrobocia • Ilość nowych podmiotów gospodarczych • Stopień wyposażenia Urzędu • Zawarte porozumienia i partnerstwa i realizowane programy 	Gmina, Powiatowy Urząd Pracy
G.V. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązana współpraca • Ilość szkół i placówek objętych współpracą partnerską • Realizowane wspólnie programy 	Gmina, szkoły

Ład społeczny

Cele szczegółowe	Wskaźniki	Źródła informacji
Ład społeczny		
Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców gminy		
S.I. Podniesienie poziomu wykształcenia społeczności	<ul style="list-style-type: none"> • Wielkość nakładów finansowych na dokształcanie nauczycieli • Wskaźniki wyposażenia szkół w środki techniczne • Realizacja inwestycji gimnazjum • Liczba organizowanych kursów i przeszkoleń • Liczba uczestników kursów przeszkoleń 	Gmina, szkoły
S.II. Sprawy sytemu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych świadczeń medycznych • Stopień zadowolenia pacjentów z opieki medycznej • Wskaźniki wyposażenia diagnostycznego i liczby diagnoz • Zachorowalność na wybrane choroby, • Liczba udzielonych świadczeń finansowych i ich wielkość w zakresie pomocy 	Kasa chorych, Gmina

	społecznej <ul style="list-style-type: none"> • Wielkość nakładów finansowych na pomoc społeczną • Wskaźniki wyposażenia obiektów publicznych w urządzenia dla niepełnosprawnych. 	
S.III. Podniesienie świadomości społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych, • Liczba opinii wydawanych gminie przez organizacje pozarządowe, • Liczba zakontraktowanych usług w organizacjach pozarządowych, • Wielkość środków gminy na kontraktowanie usług 	Gmina, organizacje pozarządowe
S.IV. Bogata oferta kulturalna i sportowa z zachowaniem lokalnych tradycji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba imprez organizowanych na terenie gminy i liczba uczestniczących w nich osób • Liczba uczestniczących osób w imprezach turystycznych organizowanych na terenie • Liczba instytucji i organizacji zaangażowania w organizację imprez • Liczba imprez i akcji, w których uczestniczyły jednostki 	MGOKiS, Gmina
S.V. Zabezpieczenie zróżnicowanych potrzeb mieszkaniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przygotowanych działek pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne • Powstanie Towarzystwa Budownictwa Społecznego • Liczba osób korzystających ze wsparcia gminy na cele budowlane • Wielkość (suma) udzielonych ulg i zwolnień • Liczba mieszkań socjalnych 	Gmina , TBS

Ład przestrzenny

Cele szczegółowe	Wskaźniki	Źródła informacji
Ład przestrzenny		
Cel główny: Uzyskania nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i technicznej gminy		
P.I. Uzyskanie ładu w przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba odnowionych i odrestaurowanych obiektów, • Procent zadbanej zagrody, osiedli i domów poprzez przeprowadzone konkursy i przeglądy • Wielkość środków finansowych gminy na poprawę estetyki i organizację konkursów • Struktura użytkowania gruntów ze wskazaniem powierzchni terenów usługowych, mieszkalnych, zieleni urządzonej i innych, 	Gmina, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego

<p>P.II. Uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Procent dróg o dobrej nawierzchni w gminie • Długość dróg zmodernizowanych w gminie • Procent gospodarstw wyposażonych w poszczególne media techniczne • Nakłady gminy na infrastrukturę techniczną • Procent zmeliorowanych gruntów • Stopień zmodernizowania oświetlenia 	<p>Gmina, Powiatowy Inspektora Nadzoru Budowlanego</p>
--	---	--

Strategia Zrównoważonego Rozwoju jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości.